

Arş. Gör. İrem Atasoy

İstanbul Üniversitesi (Istanbul, Turkey)

Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

E-Mail: irem.atasoy@istanbul.edu.tr

**(Titel Deutsch) Germanistik zwischen
Regionalität und Internationalität -**

Internationale Tagung: 60 Jahre

Temeswarer Germanistik

**(Title English) German language and
literature between regionality and
internationality: 60 years of Timisoarian**

German language and literature

(Başlık Türkçe) Yerellik ve

Uluslararasılık arasında Alman Dili ve

Edebiyatı: Temeşvar Alman Dili ve

Edebiyatı Bölümü'nün 60 Yılı

Temeşvar Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Kürsüsü'nün (Universitatea de Vest din Timișoara Departamentul de Limbi și Literaturi Moderne Colectivul de Limba și Literatura Germană) 60. kuruluş yıldönümü kapsamında bu yıl 13.'sünü düzenlediği „Germanistik zwischen Regionalität und Internationalität – Internationale Tagung: 60 Jahre Temeswarer Germanistik“ başlıklı kongre 20-22 Ekim 2016 tarihleri arasında Temeşvar Üniversitesi'nde yapıldı. Kongre Temeşvar Alman Konsolosluğu, BMWFW (Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft) ve Goethe Institut'un yanı sıra Österreich-Bibliothek Temeswar, Das Deutsche Kulturzentrum Temeswar, Die Gesellschaft der Germanisten Rumäniens (Zweigstelle Temeswar), Formul Cultural Austriac, IKGS (Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas), DIMOS (Forschungszentrum Deutsch in Mittel-, Ost- und Südosteuropa der Universität Regensburg), Deutsch-Rumänische Kulturgesellschaft Temeswar, Demokratisches Forum der Deutschen Banat, Adam Müller Guttenbrunn Haus Temeswar, Allgemeine Deutsche Zeitung für Rumänien/Banater Zeitung, TVR Timișoara ve Radio România Timișoara tarafından desteklenmişti.

Tanıtmanın geldiği tarih:

Tanıtmanın kabul edildiği tarih:

Kongrenin amacı, kültürlerarasılık bağlamında Almanya ve Romanya ile ilgili edebiyat, dilbilim, çeviribilim ve dil eğitimi alanlarında çalışmalar yapan akademisyenleri ve lisansüstü öğrencileri bir araya getirerek çalışmalarını tanıtmaya ve etkileşimde bulunabilme olanağı sunmaktır. İki gün süren ve on farklı oturumda gerçekleşen kongreye başta Romanya, Almanya ve Avusturya olmak üzere 19 farklı ülkeden 121 araştırmacı katılarak ilgili alanlarda bildirimlerini sundular.

Kongre, Temeşvar Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Roxana Nubert'in Alman Dili ve Edebiyatı Kürsüsü hakkında bilgiler verdiği açılış konuşması ile başladı. Nubert konuşmasında, Temeşvar Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Kürsüsü'nün 1956 yılındaki kuruluşundan günümüze kadar geçen 60 yıllık tarihsel bir çizgide bölümün nasıl kurulduğu, bölümde görev almış akademisyenler ve çalışma alanlarını kapsayan detayları anlattı. Nubert'in açılış konuşmasını Almanya ve Avusturya'dan iki konuk akademisyenin yaptığı sunumlar izledi. Bunlardan ilki Regensburg Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hermann Scheuringer'in Regensburg Üniversitesi Orta-, Doğu- ve Güneydoğu Avrupa'da Almanca Araştırmaları Merkezi'ni (Forschungszentrum Deutsch in Mittel-, Ost- und Südosteuropa der Universität Regensburg) ve Romanya'nın Banat bölgesinde konuşulan Almanca üzerine çalışmalar yapmış olan dilbilimci Prof. Dr. Peter Kotler'i tanıttığı sunumuydu. Scheuringer'in sunumunun ardından bir diğer konuk konuşmacı olan Viyana Üniversitesi'nden Prof. Dr. Konstanze Field, Avusturya edebiyatı konusunda bu alandaki anlayış ve yöntemsel yaklaşımlar üzerinde durdu. Açılış konuşmalarının sonunda ilk oturuma geçildi.

Kongredeki oturumlarda sunulan çalışmaların ağırlık noktası edebiyat alanındaydı. Bu bağlamda öne çıkan konular Avusturya Edebiyatı, edebiyat ve kimlik, edebiyat ve göç, film ve edebiyat ilişkisi ile Romanya kültüründe Almanca edebiyattı. Dilbilim alanındaki oturumlarda çok dillilik, çeviribilim, kültürler- ve dillerarası çalışmalar ile Banat lehçesi ele alındı. Dil eğitimi oturumları ise dilbilgisi ve yabancı dil olarak Almanca öğretimi konuları üzerinde yoğunlaşıyordu.

Ben kongreye Almanca, İngilizce, İtalyanca ve Türkçe televizyon reklamlarını dilbilimsel açıdan karşılaştırmalı olarak incelediğim "Multimodale Texte im Vergleich: Eine kontrastive interlinguale textlinguistische Analyse deutscher, englischer, italienischer und türkischer Fernsehwerbungen" başlıklı çalışmam ile katıldım. Çalışma alanıma yakınlıkları dolayısıyla kongre süresince dilbilim oturumundaki sunumları takip ettim.

Dilbilim oturumunda birinci günün ilk sunumu, Bükreş Üniversitesi'nden Ana Andreea Dovgan'ın Almanca ve Romencedeki ad eylemleri sözdizimsel boyutta karşılaştırdığı çalışmasıydı. Günün ikinci konuşmacısı Craiova Üniversitesi'nden Dr. Emilia Ştefan'dı. Ştefan bildirisinde Almandaki *von* bağlacı ve işlevleri üzerinde durdu. Szegedin Üniversitesi'nden Péter Kappel 1560-2000 yılları arasında Almandaki temel ve yan tümce bağlantılarını tarihsel ve dilbilimsel yöntemle ele aldığı incelemesinde bu türden tümcelerin yazılı ve sözlü kullanımları arasında farklılıklar bulunduğu dikkat çekti. Aynı üniversiteden bir diğer konuşmacı olan Dr. Orsolya Rauzs modern Almandaki olumsuzluk anlamı veren yan tümcelere sözdizimsel açıdan yaklaştı. Rauzs'un sunumunu Bükreş Üniversitesi'nden Andrada Pärchişanu'nun modern Almandaki etnik diyalektler ile stereotip bağlantısını Feridun Zaimoğlu'nun *Kanaksprak* adlı eseri üzerinde incelediği bildirisi izledi. Günün son sunumu Oradea Üniversitesi'nden Dr. Gizella Boszák'ın çalışmasıydı. Boszák bildirisinde Romanya'nın Banat bölgesinde konuşulan Almanca-Romence karışımı olan Banat lehçesindeki dilsel yapıları tümce düzleminde ele aldı.

İkinci gün dilbilim oturumundaki ilk sunum Varşova Üniversitesi'nden Dr. Ewa Majewska'nın Felemenkçe ve Almanca tıp terminolojisindeki sözcüklerin anlamlarını karşılaştırdığı çalışmasıydı. Majewska incelemesinde anlambilim düzleminde bu iki dildeki tıp terimlerinin benzerliği üzerinde durdu. Banská Bystrica Üniversitesi'nden Dr. Jana Štefaňáková günün ikinci konuşmacısıydı. Štefaňáková, çalışmasında Almanca ve Slovakça hukuk terminolojisini karşılaştırdı ve Almanca hukuk terimlerinin Slovakçada da kullanıldığına dikkat çekti. Temeşvar Üniversitesi'nden Karla Lupşan ise çeviribilim derslerinde uygulanan ve BMFW (Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft) ile Die Gesellschaft der Germanisten Rumäniens (Zweigstelle Temeswar) tarafından desteklenen "Projektarbeit als praktische Umsetzung der Kompetenzorientierung im Übersetzungsunterricht" adlı projesini tanıttı. Dilbilim oturumundaki son sunum, benim Almanca, İngilizce, İtalyanca ve Türkçe televizyon reklamlarını dilbilim ve göstergebilimdeki çok katmanlı metin¹ (*multimodaler Text*) anlayışına göre karşılaştırmalı olarak çözümlediğim

---

¹ Çok katmanlı metin (*multimodaler Text*) kavramı Kress'in (2010) sosyal semiyoloji temelli yaklaşımıyla geliştirdiği bir metin anlayışıdır. Kress'e göre günümüzde karşılaştığımız metinlerin çoğu, farklı gösterge sistemlerinden dil, görüntü, ses, müzik ve tipografi katmanlarının bir arada kullanılabilirdiği ve anlamın oluşturulmasında her bir katmanın birbirini tamamladığı çok katmanlı bir yapıya sahiptir (a.e.: 54-67). Katman kavramını anlam inşa etmeye yarayan ve toplumsal

çalışmamdı. Çalışmamın bütüncesi *Fiat 500 Cult* televizyon reklamlarının bu dört farklı dildeki versiyonlarından oluşuyordu. Bildirimde zaman kısıtlılığından dolayı sadece dil katmanına odaklandım ve bu dört dil arasındaki farklılık ve benzerlikleri ortaya çıkarmaya çalıştım. Bu bağlamda dil katmanı üzerinde sözdizimsel ve anlambilimsel bir inceleme yaparak, reklamlarda yer alan sözcüklere ve tümce yapılarına yoğunlaştım. Çalışmamın sonunda Almanca, İngilizce ve Türkçe reklamlar arasında dilsel açıdan farklılıktan çok benzerlikler bulunduğunu bulguladım. Bu üç reklamda en sık yinelenen sözcükler *Größe, size, büyüklük* adları ile *groß, big, büyük* sıfatlarıydı. Bu ad ve sıfatlar reklamda tanıtılan arabanın küçüklüğü ile karşıtlık yaratan ve bu bağlamda dikkat çekmeyi amaçlayan sözcüklerdi. Sözdizimsel düzlemde ad tümceleri ve sıfat tamlamaları öne çıkıyordu. İtalyanca reklam ise hem sözcük kullanımı hem de tümce yapısı bakımından diğer üç reklamdan ayrılıyordu. Bu reklamda en sık yinelenen sözcük İtalyancada *feda etmek* anlamına gelen *sacrificare* fiili ve *fedakarlık* anlamına gelen *sacrificio* sözcüğüydü. Almanca, İngilizce ve Türkçe reklamlarda *Größe, size, büyüklük, groß, big, ve büyük* sözcükleri ile üretilen ve görsel öğeler ile pekiştirilen anlam, İtalyanca reklamda bu ad ve sıfatla bağlantılı görsel öğeler gösterilerek *sacrificare* ve *sacrificio* sözcükleriyle sağlanıyordu. İtalyanca reklamda sözdizimsel açıdan ise fiil tümcelerinin kullanımı yaygındı. Bu farklılığın başlıca nedeni reklamın üretildiği dil ve kültür ile bağlantılı olmasıydı. Kongre, Prof. Dr. Roxana Nubert'in iki günün değerlendirmesini yaptığı kapanış konuşması ile sona erdi.

“Germanistik zwischen Regionalität und Internationalität -Internationale Tagung: 60 Jahre Temeswarer Germanistik” başlıklı kongrenin en önemli özelliği hem alanında tanınmış bilim insanlarına hem de lisansüstü öğrencilere yönelik olmasıydı. Kongre ayrıca sadece Almanya'ya yönelik tek bir bilimsel alana bağlı kalmadan Avusturya ve Romanya'da da dilbilim, edebiyatbilim, çeviribilim ve dil eğitimi gibi farklı alanlarda disiplinlerarası olarak sürdürülen çalışmaları kapsaması bakımından tüm katılımcılar açısından verimli bir etkinlikti.

Kaynakça

Kress, Gunther (2010): *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*, Routledge, New York.

---

olarak şekillenen kültürel boyutta verili kaynaklar olarak tanımlayan Kress bu katmanların her birinin anlam üretiminde kendine özel bir işlevi olduğunu belirtir.

